

Beszámoló a Dr. Szőke Sándor Helytörténeti Gyűjtemény 2024. évi tevékenységéről:

A Dr. Szőke Sándor Helytörténeti Gyűjtemény 2024-ben is folytatta múzeumi, közösségi, közművelődési tevékenységét.

Állandó kiállítások:

1. Évezredek Emlékjelei – állandó helytörténeti kiállítás 3 teremben (2018)
2. Néprajzi szoba (2004;2020)
3. Nyomdatörténeti kiállítás (2004;2009)
4. Mester és tanítványai (2020)
5. Galéria - a helyi képzőművészek alkotásai (2004;2020)

1.1 Az év során az alábbi időszakos kiállítások voltak láthatóak a szervezésünkben:

1. Az eszperantó 100 éve Dombóváron - kiállítás a helytörténeti gyűjtemény anyagából.
A 2023. november 18-án nyílt kiállítás 2024. január-február hónapban volt látható a gyűjteményben.
2. Őri Gábor: Emberek a Házban - fotókiállítás a művelődési ház programjain készült fotókból
Megnyitó: 2024. március 11. 18 óra
A kiállítást megnyitotta: Weber József pedagógus, közreműködött: Szabó István, Szabó Attila, Müller Ádám.
3. A SZAKKÖR „Tudásunkkal kézenfogva a közösségekért” - kiállítás a Nemzeti Művelődési Intézet által indított országos program helyi szakköreinek munkáiból
Megnyitó: 2024. május 8. szerda 17 óra
A kiállítást megnyitotta: Kuti Imréné, a Nemzeti Művelődési Intézet Tolna Vármegyei Igazgatóságának igazgatója
Közreműködött: A Pásztorál zenekar - Korpics Rozi ének, Hamarics Imre hosszúfurulya (Dél-Dunántúli pásztordallamok)
Kiállító szakköreink: szövés kereten, mézeskalács díszítő, nemezelő.
Szakkörvezetők: Király Zsófia, Eigenbrótné Éva Andrea, Miklós Edit.
4. Negyvenéves a Dombóvári Városszépítő és Városvédő Egyesület (2024. 11. 27)
Az egyesület 40 éves fennállása alkalmából szervezett ünnepi program a gyűjteményben kezdődött. 17 órától a Helytörténeti Gyűjtemény névadó ünnepségére és emléktábla avatásra került sor. A családtagokkal, a városszépítő egyesület tagságával, az önkormányzattal történt előzetes egyeztetést követően a gyűjtemény Dr. Szőke Sándor (1932-2005) pedagógus, helytörténész, múzeumalapító nevét vette fel. A méltató beszédet Dr. Szenyéri Zoltán, a Dombóvári Illyés Gyula Gimnázium igazgatója mondta. A gyűjtemény homlokzatán elhelyezett emléktáblát Varga Gábor szobrászművész készítette. A gyűjtemény időszakos termében az egyesület négy évtizedes munkáját bemutató kiállítást nyitottunk dokumentumokból és fotókból.

1.2 Látogatottság

Az állandó és időszakos kiállításainkat, és az ahhoz kapcsolódó különböző programokat összesen 1470 fő látogatta. Csoportos látogatást (tárlatvezetés, előadások, múzeumandragógia, civil programok) 21-et számoltunk, múzeumismereti és

múzeumpedagógiai foglalkozáson 438 különböző életkorú kisgyermek és tanuló vett részt szaktanár kíséretében. Felnőtt kereső 664, a nyugdíjas korú látogató 168 fő volt.

2. A gyűjteményben, valamint külső helyszíneken megvalósult közösségi programjaink, kiemelt eseményeink:

1. „Kutasd a múltad!” – a Nemzeti Művelődési Intézet és a Magyar Nemzeti Levéltár Térségi Kulturális programsorozata. (január 9; 18; 23.)
Marosi Tibor József levéltáros, a Magyar Nemzeti Levéltár vármegyei munkatársa klubfoglalkozásokon ismertette az online és a személyes, jelenléti levéltári kutatás lépéseit. A foglalkozások fókuszában a családtörténetkutatás és a helytörténeti kutatás (iskolatörténet, egyháztörténet, településtörténet, helyi gazdasági és társadalmi kutatások, nemzetiségkutatás stb.) voltak a résztvevők érdeklődéséhez illeszkedően.
2. A Magyar Kultúra Napján jelent meg a Neves Évfordulóink 2024 című kiadvány (kiadó: Dombóvári Városszépítő és Városvédő Egyesület, összeállította: Takács Istvánné, kiadványszerkesztő: Őri Gábor, az összeállításban Kiss Barbara, Király Lászlóné és Vati László működtek közre). A kiadvány 200 példányban készült, amelyet a gyűjteményben, a művelődési házban és a könyvtárban ingyenesen vehettek át a helytörténet iránt érdeklődők.
3. Helytörténeti Beszélgetések címmel új sorozat indult a helytörténeti gyűjteményben, amelynek célja a helyi értéktárba felvett értékek népszerűsítése. Az első előadásra március 18-án került sor. Müller Ádám, a Dombóvári Értéktár Bizottság elnöke előadásában beszélt az értéktárak létrehozásáról, az ezzel kapcsolatos jogszabályokról, az értékpiramisról, az értéktári szak-kategóriákról, a helyi és vármegyei értéktárakba felvett dombóvári értékekről. Ezek közül kiemelten beszélt Koncz András (1903-1975) fényképész munkásságáról, a hagyatékot képező üvegnegatívok feldolgozásáról.
4. A második előadást április 22-én Trapp Dorián, a Dombóvári Illyés Gyula Gimnázium tanulója tartotta. A fiatal kutató előadásában ismertette lakóhelye, Nagyberki épített értékeit, szakrális örökségét, emlékeit. Ezenkívül több alkalommal tartott tárlatvezetést felnőtt és diákcsoportoknak a helytörténeti gyűjteményben.
5. A város hete programsorozathoz csatlakozva immáron 2. alkalommal DombóKvízt szerveztünk április 4-én a művelődési házban található kávézóban. A vetélkedő helytörténeti vonatkozású kérdéseit Takács Istvánné helytörténeti kutató, Őri Gábor, Balipap Zsuzsa, Kiss Barbara a Dombóvári Kulturális Szolgáltató Központ munkatársai állították össze.
6. A Múzeumok Éjszakája (június 22.) kiemelt esemény a városi rendezvények között, amelyhez 2024-ben 11 intézmény, helyszín csatlakozott. A programban résztvevő intézmények, helyszínek képviselőivel előzetes egyeztetések, megbeszélések zajlottak, ezt követően lett összeállítva az est menetrendje. A korábbi években „külső helyszíneként” látogatható Madárvárta, Szőlőhegyi Alkotóház mellett az Ivanich Központ - Retro Garázs (Kaposszekcső- Ipari Park) is csatlakozott a rendezvényhez, a kiállítóhelyek között gumikerekes kisvonat közlekedett.

A Múzeumok Éjszakáján az időszakos kiállítások közül a Nemzeti Művelődési Intézet által indított, a művelődési házban működő szakkörök munkáiból májusban nyílt kiállítást (szövés kereten, mézeskalácsdíszítő, nemezelő) lehetett megtekinteni. A Pátria Nyomdateremben Erky-Nagy Tibor és Végh Zsolt várta a látogatókat, a gyűjteményben Trapp Dorián, a Dombóvári Illyés Gyula Gimnázium diákja tartott tárlatvezetést. Az

este folyamán közreműködött a Keptár zenekar, az érdeklődőket kézműves termékekkel, „szakköri” bemutatókkal vártuk, a program a Kapos Táncegyüttes fellépésével és tűzugrásával zárult.

7. A holokauszt 80. évfordulója alkalmából a Dombóvári Magyar-Izraeli Baráti Társasággal együttműködve emlékprogram szervezése. Fotókiállítás anyagának összeállítása Koncz András fényképész digitalizált üvegnegatívjaiból, kiállításmegnyitó (június 22; június 30.).
8. Csatlakoztunk az országos Múzeumok Őszi Fesztiválja programhoz. Október 16-án a Dombóvári Művelődési Házban Bihari Zoltán – Vojtek Éva: Magyarország Cukrászati Értékei című könyv bemutatójára került sor. A program végén az érdeklődők megkóstolhatták az eredeti recept alapján készült Rákóczi-túróslepényt és a Magyar Rapszódia Desszertcsalád bonbonkülönlegességeit.

Az október 19-én megrendezett Újdombóvári Őszi Fesztiválon értéktári sátrat, standot állítottunk fel, ahol a programon résztvevők megismerkedhettek az értéktár munkájával, a helyi értékekkel. A standnál Falatnyi Múzeum címen Gábor Sándor által készített Rákóczi-túrós fantáziákat kóstolhattak az érdeklődők. (Részletes programleírás a Dombóvári Értéktár Bizottság 2024-es beszámolójában.)

Október 25-én az Íz Feszt: Kóstolj bele! programban Eigenbrótné Éva Andrea szakkörvezető a 16+-os korosztály érdeklődését célozta meg kiscsoportos formában, ahol a fiatalok megismerhették a mézeskalácstészta elkészítését, a mézeskalácsformákat, a formák díszítését egyedi alkotásokon keresztül. A foglalkozásokon 4 osztály vett részt a Dombóvári Illyés Gyula Gimnáziumból.

2.1 Megjegyzések:

A gyűjtemény kiállítótermeiben megtartott előadásokon a termék méreteiből adódóan maximum 20-25 főt tudunk fogadni, ezért a nagyobb érdeklődésre számot tevő kiállításokat, előadásokat, közösségi programokat a művelődési házban, illetve más külső helyszíneken tartottuk meg.

2. Gyűjteményi munka, belső szervezeti élet, szakmai feladatok-kapcsolatok

- Folytatódott a Koncz-hagyaték üvegnegatívjainak digitalizálása, az év végére az összes üvegnegatív (kb. 10 000 db) fotózása megtörtént, feldolgozásuk folytatódik a 2025-ös évben (számítógépes szerkesztések, a fotók tematikus rendszerezése, táblázatok elkészítése, kiegészítése, bővítése).
- Folytatódott a múzeumi anyag rendszerezése, feldolgozása, kiállítások előkészítése.
- Gyarapodás: (hely)történet 37 db. Az év folyamán levéltári, múzeumi könyvekkel, üvegnegatívokkal, képeslapokkal, Bernát János festőművész levelezése, újságcikkek (USA) adományokkal bővült a helytörténeti anyagunk.
- A nyár folyamán folytatódott a Dombói-vár ásatása Berta Adrián régész vezetésével. A munkaeszközök egy részének tárolásához biztosítottuk a gyűjtemény hátsó raktárát, az adminisztratív munkákhoz a gyűjtemény időszaki termét.

3. Múzeumpedagógia

Múzeumpedagógiai kínálatunk 4 nagy korszakot, témakört feldolgozó tanórát (Néhány gondolat az őskorról, IOVIA ébresztése, Tinódi és kora, Az Esterházyak Dombóváron), illetve 2 „kedvcsináló foglalkozást” (Ismerkedés a múzeummal, Mi van a ládikóban?) is tartalmaz. Az „Egy tárgy felismerése” – a gyűjtemény agyagára épülő játékos foglalkozást több korosztály számára állítottuk össze.

Munkahelyteremtés

A DKSZK, azon belül a helytörténeti gyűjtemény a Magyar Nemzeti Múzeummal kötött szerződés alapján 3 fő kulturális közfoglalkoztatott segítségével végezte a múzeumi (háttér) feladatokat. Folytatódott a tárgy- és dokumentumfotózás, a többlépcsős digitalizálás, filmnegatívok/pozitívok szkennelése, a kiállítások, előadások digitális tartalmainak összeállítása: a Szakkör kiállítás fotói, Dombóváriak a Nagyvilágban, Ötóriai Tea előadássorozat, a korábbi tanácsi híradók fotói amatőrfilm témakörben, az ipari iskola fotószakkörének fotói (szkennelés, rövidfilmek-videók, fotósorozatok, PPT-k). A programban való részvételnek köszönhetően az intézmény is részt vállalt a helyi munkahelyek megteremtésében.

4. Kommunikációs csatornák

A múzeumi hírek, információk elsősorban a Facebookon és a helyi hirdetőújságokon keresztül jutnak el közönségünkhöz. Facebook oldalunknak köszönhetően, könnyebbé és sokkal interaktívabbá vált a látogatókkal való kapcsolattartás.

A Tolna Táj Televízióval történő együttműködésünknek köszönhetően programjainkról, eseményeinkről többször jelent meg videóanyag az online csatornán.

Dombóvár, 2025. 02. 04.

.....

Müller Ádám

DKSZK igazgató